No. 888 Zaterdag 5 Januari 1901. 18de Jaargang.

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN.

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire en Aruba per drie maanden fl. 2,— met vooruitbetaling.
Voor het Buitenland per jaar fl. 10,—
Afzonderlijke nummers fl. 0,20.

BUREAU VAN DIT BLAD

PLEIN CONCORDIA N°. 129, PIETERMAAI.

E Courant aki ta sali toer dia Sabra.
Su prijs di abonnement ta fl. 2,— pa tres luna pagar padilanti.
Pa lugarnan foi Curaçao, Bonaire i Aruba fl. 10,— pa anja.
Un number sol fl. 0,20.

Curaçao, 4 Januari.

Een onderhoud met Michael Davitt.

Zooals men weet was Michael Davitt, de strijder voor Ierland, die nadat besloten was tot den oorlog tegen de Boeren-republieken in Zuid-Afrika, bij wijze van protest bedankte voor zijn lidmaatschap van het engelsche Lagerhuis, naar Frankrijk overgekomen om President Kruger, mede uit naam van een groot getal Ieren, te begroeten.

De fransche journalist Ludovic Naudeau heeft van die gelegenheid gebruik gemaakt om een onderhoud met den ierschen leider te hebben en deelt daarover o. m. het volgende in *Le Journal* mede:

"Het gedrag van Engeland in dezen oorlog is," zeide Michael Davitt tot zijn bezoeker, "dat van een roover, wiens eenig doel diefstal is, en de groote meerderheid der Ieren, zoowel in Ierland als in Amerika, keurt een zoo oneerlijke en onrechtvaardige houding af.

De Boeren hadden geen enkele natie schade of onrecht gedaan. Zij hadden nooit de beginselen van recht en billijkheid overtreden. Zij bestuurden hun eigen land op de wijze welke hun het beste voorkwam, zij hadden wetten gemaakt strokende met hun zeden. Hun eigen verlangen was in vrede op hun landerijen te leven en een onafhankelijk nationaal bestaan te leiden. Men zou hen ook met vrede hebben gelaten als er geen goud in hun grond was gevonden.

„Dit is de meening der geheele wereld."

„Ja" hernam Michael Davitt, „maar wij Ieren hebben bijzondere reden om met de Boeren te sympathiseeren. Wij weten wat in werkelijkheid het bestuur van Engeland is. Ons land is gedurende eeuwen door de Engelschen bestuurd, en wat is het resultaat? Wij hebben geen schijn van onafhankelijkheid overgehouden. Wij hebben niet het recht de wapenen te dragen, wij kunnen ons niet doen hooren als het geldt onze eigen zaken te beheeren en onze belastingen vast te stellen.

Het engelsch bestuur heeft Ierland geruïneerd. Ons eiland is van nature rijk, het heeft vruchtbare gronden en alles om welvarend te zijn. Maar Engeland wil dat Ierland arm zij, zooals het wil dat Indië arm is, zooals het wil dat alle landen, die het beheert, arm zijn. Vijftig jaren geleden waren er in Ierland 8,500,000 inwoners: nu zijn er nog 4,500,000. De engelsche regeering heeft de anderen verdreven. Zij zijn naar Amerika gegaan, waar zij de meest besliste vijanden van Engeland zijn geworden, terwijl zij zich vermenigvuldigd hebben.

Ziehier waarom, nu wij tot ons eigen nadeel de ondervinding hebben van wat een engelsch bestuur is, wij wenschen dat een dapper klein volk als het Boerenvolk niet een zelfde juk worde opgelegd als ons en dat het niet op gelijke wijze behandeld worde als wij.

„Toch," zoo zeide de bezoeker, „dienen vele Ieren in het engelsche leger. Er zijn zelfs geheele regimenten Ieren."

„Ja," antwoordde Michael Davitt op bitteren toon, „dat is zoo, maar het moet de Franschen niet verwonderen. Dat is een gevolg van wat ik daareven zeide.

De Ieren worden gehouden in een toestand van volmaakte armoede, van geheele onderworpenheid, beroofd van alles wat in hen den onafhankelijkheidszin zou kunnen ontwikkelen. En daarom gaan vele jongelieden, in deze ongelukkige omstandigheden geboren, en geen werk kunnende vinden er toe over om in het engelsche leger dienst te nemen. Zij doen het niet uit voorkeur, dat verzeker ik u, maar uit noodzakelijkheid. Bovendien moet men niet vergeten, dat in Ierland ongeveer een millioen Engelschen wonen.

Die lieden behooren niet tot onzen stam, maar worden beschouwd als Ieren. Zij leveren vele soldaten aan het engelsche leger, maar deze zijn alleen Ieren in naam."

„Welke indrukken hebt gij van uw jongste reizen door Zuid-Afrika meegebracht?"

„De Boeren," verklaarde Michael Davitt, hebben op mij een diepen en zeer gunstigen indruk gemaakt. Zij zijn eenvoudig, godsdienstig, ijverig. Hun generaals, hun officieren zijn bewonderenswaardige typen. De Wet, Louis Botha, Delarey, Viljoen, Lukas Meyer en anderen, schijnen begiftigd met een natuurlijke, militaire genialiteit. Zij staan in elk opzicht boven de engelsche generaals. President Steyn vooral is een man van een hoog karakter, een ridderlijke geest, hij is een waar staatsman en een onvervaard soldaat."

„Meent gij dat de oorlog spoedig zal eindigen of dat de Boeren nog hoop mogen koesteren?"

„Voltaire heeft in *Charles VII*, als ik mij niet vergis, geschreven: "Een leger kan op één dag omkomen, maar een volk sterft nooit." Ziedaar mijn antwoord. Het Boerenvolk zal nooit toestemmen om de wapens neer te leggen ten einde verlaagd te worden tot het niveau van een Kafferstam.

Lord Roberts heeft dien dapperen lieden tot nu toe niets aangeboden dan een onvoorwaardelijke overgave. Dit is een eisch, welken de Boeren nimmer kunnen aannemen, zoolang zij de wapens in de hand hebben. Zoolang een dapper hart slaat in de borst van hen, die zijn overgebleven, zal er, al moge de hoop op een gunstig einde nog zoo vaag zijn, voor de Boeren steeds een kans zijn, een mogelijkheid om eervolle voorwaarden voor onderhandelingen te verkrijgen, terwijl als zij de wapenen neerlegden, zij overgeleverd zouden zijn aan de genade van een natie, die nooit nog een overwonnen vijand met rechtvaardigheid of edelmoedigheid wist te behandelen."

Het bleek verder, dat Michael Davitt meende, dat de oorlog nog wel een jaar zou kunnen duren, ten minste als Engeland niet zoo verstandig was om den Boeren een eervollen vrede aan te bieden.

Over de houding van President Kruger zeide hij: „Ik geloof, dat deze gelukkige resultaten zal opleveren, als de president maar niet aarzelt zich over de hoofden der regeeringen heen, tot de volkeren te wenden, als hij zich zelf maar overtuigd is, dat de diplomatie geen vertrouwen verdient. De diplomaten zullen hem met complimenten begroeten.

Met niets anders. Maar als Kruger een beroep doet op het hart, op het geweten van het volk in Frankrijk, Duitschland en Rusland, dan hoop ik dat de volksovertuiging de regeeringen zal dwingen tusschenbeide te komen in den zuid-afrikaanschen oorlog.

In elk geval kan men zeker zijn, dat de Engelschen reeds schaamte gaan gevoelen over den ongelijken strijd. Er zijn reeds duizenden, wellicht reeds millioenen die zich er over zouden verheugen, als de heldhaftige verdedigers van Transvaal konden verkrijgen, dat zij hun land weer mochten beheeren als voorheen.

„Maar," vroeg eindelijk Ludovic Naudeau, „zou een europeesche natie, die werkelijk tusschenbeide wilde ko-

Feuilleton.

AANKOMST van President Kruger te 's Hage.

Als een zwellende stroom rolden de juichkreten den trein vooruit toen deze de kom der gemeente binnentrad. Een trein? Neen, een bloemenwagen, waarin de kinderen Flora's aan veelkleurige linten zóó opgestapeld lagen, dat zij veeleer deden denken aan een lusthof dan aan het geriefelijk compartiment dat de Staatsspoorweg-Maatschappij den eerwaardigen grijsaard vanaf de grens had aangeboden.

't Viel dan ook moeilijk, de breedgeschouderde gestalte dadelijk in 't oog te krijgen, maar toch, hij stond aan een der portierramen, aandachtig luisterende naar het psalmgezang, dat de zangersschare, onder leiding van Richard Hol, plechtstatig onder 't ruime gewelf der overkapping deed ruischen. De President verliet dan ook niet den waggon, voordat het „Amen" het einde van deze even innige als godsdienstige begroeting had afgekondigd.

Gedurende de geheele uitvoering stond de oude man blootshoofds en hij gaf vóór het perron te betreden, een dankbaar en goedkeurend knikje aan de dames en heeren, die zijn hart met het zingen dezer gewijde regelen hadden verkwikt. Bij het verlaten van 't rijtuig geleidde dr. Leyds het Staatshoofd, die zich gekleed had in een pelsjas. Nauwelijks was zijn gelaat met stoere uitdrukking zichtbaar of een donderend hoera vervulde de geheele ruimte en het „leve Kruger" klonk hem links en rechts in de ooren op zijn gang naar de eivolle hofsalon, waar een leunstoel voor den bejaarden Boerenzoon gereed stond, waarvan de President echter geen gebruik maakte, daar hij gedurende den ganschen tijd der begroeting de verschillende redevoeringen in flinke, staande houding aanhoorde.

In de zaal was het eivol, zoodat ook met inbegrip van zijn gevolg een nauwe kring rondom den President werd getrokken. Daarin werden nog opgemerkt prof. Van Hamel, de hooggeleerde vertolker van 's Presidents woorden en gedachten op zijn zegetocht door Frankrijk; leden en bestuurders der haagsche Z. A. V., de kolonel-plaatselijke commandant en eenige officieren, de president van den Hoogen Raad, dr. Muller, de vrijstaatsche gezant, enz.

Het eerst werd de President, die de heeren dr. Leyds en Wolmarans in zijn onmiddellijke nabijheid had, toegesproken door den Burgemeester, staande aan het hoofd van den bijna voltalligen Gemeenteraad, met de volgende rede:

Mijnheer de President der Zuid-Afrikaansche Republiek, Hoog-Edele Heer!

Namens den Gemeenteraad van 's-Gravenhage, namens de geheele Haagsche bevolking, heb ik de eer, U welkom te heeten op deze plaats.

Gij weet, aan den grond van geheel ons Vaderland, bijzonder aan dien van 's-Gravenhage, zijn groote geschiedkundige herinneringen verbonden.

Ligt het daaraan, of ligt het aan de stamverwantschap van Uw volk en van ons volk, dat zoo groote sympathie hier overal in den lande zich heeft vertoond? Ik weet het niet, maar ik kan U wel verzekeren, dat in deze gemeente aller harten gebloed hebben bij het vernemen van de rampen, die Uw volk hebben getroffen.

Aan dezen bodem zijn groote geschiedkundige herinneringen verbonden en ik bid U, wanneer een der eerstvolgende dagen de gelegenheid zich voordoet, wend dan Uw schreden naar het voormalig verblijf van onze stadhouders. Daar kan de bodem, waarop gij gaat, bij elken voetstap U verkondigen, hoe dikwijls op dezelfde plaats de groote Zwijger en zijn doorluchtige zonen een zucht hebben geslaakt, toen hun land in even moeilijke omstandigheid verkeerde als thans het Uwe. Moge die herinnering aan den grooten Zwijger en zijn groote zonen, Maurits en Frederik Hendrik, U bemoedigen en U nieuwe krachten schenken. En moge dezelfde Voorzienigheid, die hunnen strijd tot een zoo gelukkig einde heeft geleid, ook Uwe reis tot eene gelukkige uitkomst wenden, Uw volk ten zegen, de menschheid tot eer.

's Burgemeesters woorden maakten blijkbaar diepen indruk op den belangstellend toeluisterenden Kruger en vonden weerklank in de harten van alle hoorders.

Als consul-generaal der zusterrepubliek sprak dr. Muller eenige woorden van sympathie voor den President en zijn volk.

De toespraak van dr. Blink werd herhaaldelijk onderbroken door bravo's, o. a. daar, waar hij gewaagde van de baatzucht en overmacht, van de trouwe hulp van President Steyn en van de aanbieding van 't oorlogsschip door H. M. de Koningin. Inzonderheid bij de vermelding van dit feit scheen aan 't gejuich geen eind te komen en werd zelfs met de zakdoeken gezwaaid.

De heer Blink bood na 't uitspreken zijner rede namens het bestuur en de geheele Z. A. Vereeniging in

men, niet de kans loopen met Engeland oorlog te krijgen?"

„Neen," betoogde Michael Davitt. Ik kan de mogelijkheid van een oorlog van Engeland met een groote europeesche natie voor het huidige oogenblik niet inzien. Engeland zal geen oorlog met Frankrijk, Duitschland of Rusland beginnen zonder zich een bondgenoot op het Vasteland verzekerd te hebben.

Engeland heeft Frankrijk met de Fashodazaak overbluft. Maar als de fransche regeering toen had volgehouden, zou Lord Salisbury wel een geschikten uitweg gevonden hebben; hij zou niet gewild hebben dat Engeland geïsoleerd als het is, een oorlog met de Republiek waagde. Engeland heeft geen leger dat met het fransche of het duitsche kan worden vergeleken.

Zijn artillerie is de slechtste van Europa. Engeland heeft zijn redenen om met alle europeesche mogendheden op een goeden voet te zijn, tenzij het er een kan overhalen om het in tijd van nood te helpen. Engeland kan van een beroep op de resultaten van de haagsche vredesconferentie nooit een „casus belli" maken. Engeland kan alleen weigeren."

Michael Davitt verklaarde ten slotte dat hij niet geloofde, dat de Boerenrepublieken onder engelsch beheer spoedig gepacificeerd zouden worden.

„De Boeren zijn," oordeelde hij „te sterk gehecht aan hun onafhankelijkheid. Ook kunnen zij niet zonder wapenen leven te midden van een steeds toenemende Kafferbevolking. En dat is de groote moeilijkheid. Laat men den Boeren toestaan hun geweren te behouden. Als dit werd toegestaan zouden zij vermoedelijk te vinden zijn voor een „Modus Vivendi", voor een regeling met het britsche keizerrijk. Anders niet.

„Welk een verwoestende oorlog," ging de spreker nog voort op peinzenden toon „Als hij geëindigd zal zijn, zal Engeland blijken meer verloren dan gewonnen hebben.

Reeds heeft het zijn militaire naam en zijn moreele reputatie verloren. Het heeft 100 millioen ponden sterling uitgegeven, het heeft de Boerenrepubliek geruïneerd en in de eerste 25 jaren kan het er niets uithalen.

„Als het tegenwoordige ministerie in 1899 had kunnen voorzien, welke rampen uit den oorlog zouden voortkomen, zou het nooit aan de gewetenlooze johannesburgsche kapitalisten of aan de uitdagende politiek van Chamberlain hebben toegestaan Engeland in een conflict te wikkelen met het onoverwinnelijk Boerenvolk."

Toen hij zou heengaan, vroeg Ludovic Naudeau nog: "Zal Kruger naar Amerika gaan?"

„Ik geloof het niet, luidde het antwoord, maar als hij naar de V. S. gaat, ben ik zeker, dat hij nog hartelijker en schitterender ontvangen zal worden dan te Parijs."

Nieuwsberichten.

CURACAO.

Officieele berichten.

Bij Gouvernements- beschikking dd. 31 December 1900, No. 832, is:

1°. aan den Heer Mr. Th. I. A. Nuijens, wegens periodieke aftreding en aan den Heer S. Senior, op zijn verzoek, eervol ontslag verleend als leden der Schoolcommissie, onder dankbetuiging voor de door hen als zoodanig bewezen diensten;

2°. benoemd:
tot leden der Schoolcommissie de Heer M. J. Selhorst en J. H. M. Ellis, plaatsvervangende leden; tot plaatsvervangende leden de Heeren Mr. Th. I. A. Nuijens en Mordechay C. Henriquez.

* *
*

Bij Gouvernements-beschikking, dd. 31 December 1900, No. 834, is aan den Heer H. Haytink, Directeur-leeraar bij het openbaar onderwijs alhier, met ingang van 1°. Januari ll., op zijn verzoek, eervol ontslag uit den dienst verleend, onder dankbetuiging voor de diensten door hem gedurende zijn diensttijd bewezen.

Havennieuws.

De *Gouverneur Van Heerdt* zal de volgende week in plaats van Zondagavond eerst Maandagavond van Bonaire vertrekken en dientengevolge Dinsdagavond van hier naar Aruba uitzeilen.

* *
*

Vrijdag in den voormiddag is Hr. Ms. *Sommelsdijk* van de reis naar Martinique en de bovenwindsche eilanden hier in de haven teruggekeerd.

Posterij.

Lijst van onafgehaalde en onbestelbaar bevonden brieven:

Rafael Bethencourt, Miguel Bethencourt, Cres B. Coffil, J. H. Doffil, Antoine Durán y fam., Monsieur D. C. Gomez, Custodio Figuna, Martin Gornes y fam., Policarfio Heredia, H. Middelema, Elieza Madreriz para entregar á Leonor Sprock, Frederiko Primed, B. D. Prins, Federico Palm, John Steenbaar y fam., M. Verkouteren, A. v. Uitrecht, Mr. Walker (Manager Aruba Phosphate Company.)

Aangeteekende stukken: Hendrina H. de Kamphuis, Th. v. d. Linde, R. M. Arellano (2), Sac. Savoia Alfredo (4).

Niet voor verzending vatbaar de volgende drukwerken geadresseerd aan: Angel I. de Castro, Panamá en Jacob I. de Castro, Panamá.

* *
*

De met den Nederlandschen paketschoener *Gouverneur van den Brandhof* naar St. Martin N. G., St. Eustatius en Saba te verzenden brievenmalen worden Zaterdag den 12n. dezer om 5 uur des namiddags gesloten.

Politiezaken.

Op de *Paquete de Sto. Domingo* wordt, naar men meldt, sinds laatstleden Maandag een som van 300 gld. vermist.

— Een logé in een der hotels van onze stad kwam verleden week Vrijdag tot de minder aangename ontdekking, dat al zijne jassen, die hij eerst kort geleden wegens vertrek naar elders had laten maken, verdwenen waren.

Huwelijk van H. M.

Volgens een hier ontvangen officieel bericht zal de voltrekking van het huwelijk van H. M. de Koningin den 7den Februari plaatshebben.

Twee geneesmiddelen.

Bij de inboorlingen van Brazilië is de meening algemeen verbreid, dat slangengift gunstig werkt bij melaatschheid. Dr. Adolfo Marcondes de Mouro te S. Paulo in Brazilië schrijft naar aanleiding daarvan in het Deutsche Medicinische Wochenschrift het volgende:

„Daar mij van geloofwaardige zijde herhaaldelijk de verzekering gegeven werd, dat melaatschen ten gevolge van den beet eener ratelslang (Crotalus durissimus) van hun ziekte genazen, besloot ik, eenige lijders aan die ziekte, ten getale van 15, aan de behandeling met het vergift van die slang te onderwerpen. Het moeielijkst was, dit te verkrijgen genoegzaam verdund voor geneeskundig gebruik, doch zóó dat de oorspronkelijke eigenschappen bewaard bleven.

„Het vergift werd opgevangen op chemisch zuivere watten, door bij het levende dier zacht op de giftklieren te drukken; deze watten deed ik in een flesch, half gedistilleerd water, en half met zuivere glycerine, dit liet ik, van tijd tot tijd omschuddend, eenige dagen staan en filtreerde."

Het vergift van eenige slangen werd op die wijze verzameld.

Daarna bepaalde de schrijver de toxische dosis door onderhuidsche inspuiting op honden, leidde daaruit af de toxische dosis op menschen van een bepaald gewicht en nam dan van de toxische dosis 1|5 daags voor inwendig gebruik en 1|10 voor onderhuidsche inspuiting.

De resultaten waren zeer bemoedigend. Bij alle patienten zonder uitzondering was verbetering waar te nemen. De knobbels in de huid verdwenen, de zweren genazen snel, de sterk geïnfiltreerde en meestal zeer vergroote oorlellen kregen hun oorspronkelijken vorm terug. Bij hyperaesthesiën keerde weldra de normale gevoeligheid terug en zelfs lokale anaesthesiën en pigmentvorming verminderden allengs. Het hardnekkigste waren de aandoeningen van het neusslijmvlies, doch ook daar waren verbeteringen te bespeuren.

Van de 15 lijders had een den nerveusen, de anderen den tuberculeusen vorm van melaatschheid.

— De mexikaansche regeering heeft voor eenige jaren een prijs uitgeloofd van 100,000 dollar voor hem, die het beste geneesmiddel tegen de gele koorts zou uitvinden. Een deel van deze som is nu toegekend aan een jong italiaansch geneesheer, doctor Angelo Bellinzaghi, die een serum heeft ontdekt, dat in 85 van de 100 gevallen goede resultaten heeft opgeleverd. Zieken, die reeds in het derde stadium waren, d. i. in de periode, waarin de nieren ophouden te functioneeren, werden genezen door inspuitingen met serum. Zoo de proeven, die thans te Vera Cruz worden genomen, gelukken, zal doctor Bellinzaghi het overige van de 100,000 dollars ontvangen.

Den Haag een adres van hulde den President aan.

De heer Kruger gaf nu te kennen, dat hij ook 't een en ander wilde zeggen. Daartoe overgaande, maakte hij in de eerste plaats zijn excuus. Hij had nooit een school gehad, weinig onderwijs genoten en kon dus niet het onderscheid weten, of een lidwoord mannelijk of vrouwelijk was. Hij zou dus gewoon spreken. Ik zei niet ongeleerd—voegde hij eraan toe—maar ben geheel ongeletterd.

In de eerste plaats dan betuigde hij hartelijken dank voor de in de toespraken opgewekte herinneringen en de aangeboden adressen.

Maar vooral was hij Holland ten zeerste dankbaar, omdat in dat land de zaken der Republiek de ernstigste verdedigers hebben gevonden.

Op zijn eigenaardige wijze ging hij nu aan het verhalen omtrent den stand van zaken.

Was in deze oogenblikken de strijd herinnerd, dien Nederland 80 jaren lang in het belang van de rechtvaardigheid had gevoerd, toch was er zijns inziens, een groot onderscheid in de toestanden, in zoover de Z.-A. Republieken in den tegenwoordigen oorlog een kindje waren tegenover een groote mogendheid.

Hij voerde zijne gedachten terug naar den tijd van Jameson's rooftocht, waarin z. i. de kiem ligt voor het zonder de minste reden aan de Republieken ontuemen van haar vrijheid, herinnerde hoe aan den wensch van Engeland in zake het stemrecht aan de vreemdelingen was voldaan, maar dat niettegenstaande zijnerzijds aan Salisbury de vrede was voorgesteld, Engeland van den aanvang af uitging van de vaste meening, dat de Republieken moesten worden uitgeroeid en zij als zelfstandig volk niet mochten bestaan.

Voor hem, President, was 't duidelijk gebleken, dat het besluit, om niet alleen de Z. A. Republiek, maar ook den Oranje-Vrijstaat te doen vallen, reeds vooraf beraamd was. Toen reeds was besloten, dat zij vernietigd zouden worden. En onder die omstandigheden konden wij niet anders doen dan onze grenzen bezetten, en Kruger drukte erop, dat het terugtrekken van de troepen een onmogelijkheid was. Zij gaven zich over in de handen Gods om te strijden tot het uiterste, al wisten zij, dat de twee kleine Republieken stonden tegenover drie maal honderdduizend man. De President zag hierin niet het werk van de staatslieden der Republieken maar Gods, werk en verheugde zich over de sympathie van 't volk in Europa, dat deze onrechtvaardigen krijg veroordeelt.

Holland en Frankrijk moeten hun gebeden laten samengaan, en spreker schreef die beweging toe hieraan, dat die volken God vreezen naar Zijn woord om rechtvaardigheid te doen zegevieren. Daarom, zegt hij, heb de rechtvaardigheid lief, want God staat aan de zijde der rechtvaardigheid. Daarom zij aller oog gevestigd op God, want de strijd is in de hand des Heeren! Op zijn 76ste jaar was hij verplicht, gelijk hij op het commando had ervaren, te moeten wijzen op de barbaarschheid, waarmede deze oorlog wordt gevoerd.

Vrouwen en kinderen worden gebruikt tegen ons, huizen en hoeven worden afgebrand. Generaal Roberts had weliswaar zijn familie goed behandeld, maar, sprekend in 't algemeen, voor 't volk had de President liever gezien, dat die menschen goed behandeld waren.

Hij bracht hulde aan alle bewoners van de Republiek, die, hoewel hunne dierbaarste panden hun zijn ontnomen, liever in de verdrukking blijven dan zich overgeven.

Kruger verklaarde hierna te bouwen op den invloed eener beschaafde, godvreezende natie als de nederlandsche en hij hoopte, dat de dagen zouden komen, dat, gesteund door de sympathie in verschillende landen, voor de Republieken het tijdperk der rechtvaardigheid zou aanbreken en hij sprak de vurige hoop uit, dat, naarmate de heerlijke Kersttijd nadert, alle verschillen zouden verdwijnen.

Terugkomende op zijn overtuiging, dat de thans uitgebroken strijd in naam des Heeren wordt gevoerd, hoopte de President alle middelen te gebruiken, om naar 't doel, dat hij zich heeft afgebakend, te streven, ook al kunnen de Mogendheden daarbij niet helpen.

Na te hebben verklaard, waarom hij het grondgebied der Republiek heeft verlaten, zeide hij naar hier te zijn afgevaardigd, om al zijn broeders aan te spreken en al zijn invloed te gebruiken om dezen onrechtvaardigen oorlog te doen beëindigen.

Hij besloot zijn gemoedelijke woorden met het uitspreken van de hoop en het vertrouwen, dat gansch Holland, welks hartetaal ook die van zijn volk is, zich zou vereenigen, om, zoo 't kon, redding te brengen.

Een oorverdoovend hoera bezegelde Krugers onopgesmukte taal, die den indruk maakte, dat Kruger aan de waarheid niet het zwijgen kon opleggen.

Nadat een ambtenaar van de Z. A. Republiek den President een hartelijk welkom had toegeroepen en eenige hoofden van deputatiën aan Kruger waren voorgesteld, verliet hij met den wensch, dat de vrede voor alle volken weldra moge bereikt worden, de wachtkamer, tot aan zijn rij-

BUITENLAND.

Frankrijk. Generaal Mercier was in de fransche Kamer aan het woord en zeide, dat hij, als commandant van het 4de corps, dikwijls zich met een landingsplan in Engeland had beziggehouden. Waarom sprak generaal Mercier, wien men, na zijn expeditie op Madagascar, een groote autoriteit toekent, over dat onderwerp? vroegen eenige nieuwsgierigen.

Hij zelf heeft hun een antwoord en zegt: „Het was mijne bedoeling het ontwerp in het laatste van Juli te berde te brengen, maar de omstandigheden lieten het niet toe om er vóór eergisteren over te spreken." Natuurlijk zal generaal Mercier wel een reden hebben voor zijn keuze van het tijdstip waarop hij sprak, maar onder het intellect zijn er velen die beweren, dat men thans niet te veel over zoo iets moet redeneeren, omdat een inval van Frankrijk in Engeland of omgekeerd de grootste ramp en de grootste schande voor de menschheid zou zijn en er in Engeland bladen zijn, die evenals in Frankrijk, door personen met een idée fixe worden geredigeerd. Generaal Mercier zou door zijn redevoering dus wel eens verkeerde hartstochten kunnen opwekken. De heer Corné zegt dan ook in de *Figaro*, dat generaal Mercier onverantwoordelijk heeft gehandeld en wel wetende, dat de senaat niet de minste aandacht zou schenken aan zijn woorden, slechts sprak om zijn oorlogzuchtig gemoed te vleien.

De heer Desmoulins schrijft: De rede van generaal Mercier zal natuurlijk ten gevolge hebben, dat wij onze aandacht blijven wijden aan onze kustverdediging, maar de mogelijkheid van een landing in Engeland uit te leggen, is een misdaad, een heiligschennis.

De Mahomedanen zouden niet zoo groten smaad op zich laden, indien zij Mekka gingen belegeren. De kwestie hoort op onze marine-scholen thuis. De verhouding tusschen ons en Engeland is gelukkig goed en onze buren zijn te verstandig om iets uit de woorden van Generaal Mercier te willen halen.

De rede van generaal Mercier heeft in Engeland eenige ontroering teweeggebracht. De bladen geven er lange verslagen en uitleggingen van. De liberale bladen doen opmerken, dat niet Mercier de kwestie van een inval in Engeland te berde heeft gebracht, maar dat Salisbury eenige maanden geleden dat punt met eenigen angst aanroerde.

Daily Mail geeft een statistiek van twee kolommen om op het belang van den handel tusschen de twee Staten te wijzen en verdedigt de vriendschappelijke verhouding die thans bestaat.

Daily News gelooft niet aan de mogelijkheid van een inval. Sedert Napoleon I is er reeds zoo dikwijls over gesproken.

Daily Telegraph beweert, dat men niets van het probleem weet, indien generaal Mercier vermoedt, dat het britsche scheepsvolk muit.

De *Morning Leader* verwijt den eersten minister te Londen onbescheidenheid. Had hij niet geklapt, dan had generaal Mercier zoo niet gesproken.

Duitschland.—De afgevaardigde Roesicke zeide, dat er een diepe smart door het duitsche volk gaat, daar het hoofd van een voor zijn onafhankelijkheid strijdend volk voor de poorten van Duitschland is teruggewezen, ter wille van een andere mogendheid. Hij kon daarom den rijkskanselier niet het verwijt besparen, dat hij in deze zaak den Keizer over de stemming van het volk niet juist onderrichtte. Anders was het gebeurde niet mogelijk geweest. De staatssecretaris Posadowsky antwoordde, dat hij het betreurde, dat Roesicke van zijn voornemen, deze opmerking te maken, geen kennis had gegeven, dan zou hij den rijkskanselier verzocht hebben, aanwezig te zijn, om deze moeilijke vraag zelf te beantwoorden. Voor onverantwoordelijke afgevaardigden is het zeer gemakkelijk zich tot tolk te maken van een strooming in het volk, doch voor den man, die zulk een verantwoordelijke plaats inneemt, als de kanselier van het duitsche rijk, die verantwoordelijk is niet alleen voor den vrede van Duitschland, doch onder zekere omstandigheden voor dien van de geheele wereld, mogen populaire en sentimenteele stroomingen onder geen enkele omstandigheid den doorslag geven. Voor hem is er slechts één koers, deze is rust, veiligheid en het belang van 't eigen vaderland.

Engeland.—Bij het debat over het adres van antwoord op de troonrede, diende Emmott een motie in, waarin gezegd wordt, dat een spoedige bekendmaking der maatregelen, die de toestanden in de veroverde gebieden moeten regelen, leiden zal tot hun pacificatie.

Chamberlain zeide, dat het eerste doel der regeering was, een einde te maken aan de guerilla, en het tweede was, de beide koloniën te beschouwen als Kroonkoloniën. De regeering hoopte, dat binnen zeer korten tijd iets in den geest van een burgerlijke administratie in Transvaal en den Vrijstaat ingevoerd zou kunnen worden. Sir Alfred Milner, gehandhaafd blijvend als Hooge Commissaris, zal gouverneur der beide koloniëen worden.

Een liberaal lid riep: „Dan zult gij Zuid-Afrika verliezen!"

Chamberlain vervolgde, dat een plaatsvervangend gouverneur voor den Vrijstaat zou aangesteld worden. Gouverneur en plaatsvervangend gouverneur zouden gesteund worden door een uitvoerenden raad. De grondwetten der koloniën zouden niet noodzakelijk dezelfde behoeven te zijn. De regeering hecht groote waarde aan een spoedig in het leven roepen van gemeenteraden voor Pretoria, Bloemfontein, Johannesburg en andere plaatsen.

Chamberlain eindigde met te verklaren, dat de ambtenaren voor het nieuwe bestuur gekozen zouden worden uit de bestaande blanke bevolking in Zuid-Afrika. We kunnen beloven, dat in geheel Zuid-Afrika gelijke wetten en gelijke vrijheid zullen bestaan, geen politieke onafhankelijkheid echter, doch een vrijheid en een grondwet, die ten slotte leiden zullen tot zelf-regeering. De regeering heeft haar bedoelingen reeds aan de Boeren medegedeeld en heeft Milner eveneens voorgesteld de proclamatie te drukken in het engelsch, hollandsch en afrikaansch. Van onze zijde zal al het mogelijke gedaan worden. Wij zullen de mannen, die tegen ons de wapenen hebben opgevat, niet als overwonnenen beschouwen. Het zijn dappere vijanden en zij zullen in dien geest door ons behandeld worden.

Inmiddels geeft lord Kitchener den oorlogsgod de handen vrij. De held van Karthoem heeft bij zijn optreden als opperbevelhebber van het zuidafrikaansche leger zijn plan-de-campagne bekend gemaakt. Oranje-Vrijstaat en Transvaal zullen worden verdeeld in militaire districten, elk onder bevel van een generaal, die 5000 man onder zich heeft, zoo mogelijk alle bereden manschappen. De infanterie zal in de steden geplaatst worden en in opdracht hebben, de hoofdverkeerswegen te bewaken der districten, waar de cavalerie in vliegende colonnes het land zal afzoeken. Oproerige bewoners worden opgepakt. Elk korps blijft daarbij uitsluitend opereeren in zijn district, zoodat de Boeren overal met versche soldaten zullen te doen hebben. De staat van beleg wordt afgekondigd en desnoods zal de pro-Boerenpers worden afgeschaft.

Zoover wij weten, is dit de eerste keer in dezen oorlog, dat er sprake is van invloed, dien hollandsche bladen op den loop der gebeurtenissen zouden uitoefenen, welke gefnuikt moet worden.

Het departement van oorlog heeft wel noodig, dat op het zuid-afrikaansch slagveld eenige decor-verandering plaats heeft; de onafgebroken opgaven van nieuwe verliezen dreigen anders te eentoonig voor het publiek te worden. Het maandelijksch rapport is te Londen weer ontvangen en daaruit blijkt, dat de verliescijfers bedragen 49,729 man gesneuveld, gewond, invalide en krijgsgevangen, daarbij niet gerekend de zieken en gewonden, welke nog in de zuidafrikaansche hospitalen liggen en evenmin is onder deze opgave opgenomen welke verliezen de koloniale troepen geleden hebben.

Men kan er zeker van zijn, dat deze ontzaglijk zijn.

tuig gevolgd en uitgeleid door den ganschen drom van hen, die hem tijdens de wisseling der toespraken omringden.

* * *

Prof. Van Hamel van Groningen, die president Kruger ten tolk was in Frankrijk, geeft in de *N. R. Ct.* zijn herinneringen. Ze zijn te schoon en te treffend, om er hier althans niet iets uit over te nemen:

Zoo, rustig neergezeten, ernstig voor zich uit starend, met iemand uit zijn allernaaste omgeving tegenover zich heb ik den President dikwijls gezien en zag ik hem altijd gaarne. In die omgeving voelde hij zich thuis. Daar waren, allereerst, de oude vrienden, Fischer en Wessels. Fischer, vlug pratend met heldere, vriendelijk voorgedragen ideeën, ze aardig schikkend soms voor een speech, zooals in dien toost op het Fransche volk dien ik voor hem vertalen moest aan het groote feestmaal te Marseille; Wessels, stroever, onverschilliger, zou men zeggen, geen redenaar en geen prater, maar die toch wel een flink en aardig woord het publiek weet toe te gooien, zooals in de „Salle des Etats" te Dijon, waar ik dit denkbeeld voor hem te vertalen en te paraphraseeren kreeg: De eerste gave die God een mensch heeft beschoren, is het leven; de tweede is de vrijheid. Hoeveel bewondering verdient dan niet de man die bereid is zijn leven te offeren voor zijne vrijheid?"

En dan, naast deze, oudere raadgevers, ook de jongere: Eloff zijn kleinzoon, dien de President op al zijn audienties naast zich wil hebben, zoo zelfs dat hij éénmaal de audientie een half uur schorste, ofschoon de menschen opdrongen, omdat „Frikkie nog niet gekomen was; Grobler, met zijn rond blond hoofd en zijn prettig gezicht, heel gezellig pratend in zijn ronde taal, vlug van gedachte en beweging; Bredell, een jong, vroolijk type van den flinken Afrikaander, naast wien ik menigen officieelen tocht naar de paleizen der Fransche regeeringsmannen gemaakt heb, en die altijd maar weer vol bewondering keek naar de mooie paarden der garde en zich voornam om een paar van die Fransche paarden mee te nemen naar Afrika. „Ik kuier met één oog", zei de aardige jonge man, doelend op hetgeen hij hier zag en leerde, tot voordeel, later, voor zijn land.

Maar de President is op deze reis niet alleen familiehoofd: hij is in de eerste plaats Staatshoofd, en als zoodanig heeft hij om zich een Kabinet, een Hof, een Legatie. En deze drie worden alle beheerscht door één man, den leider, de zuil, den steun van dezen tocht: dr. Leyds. Ik heb nu een week lang dezen Minister aan het werk gezien en ik weet niet wat meer in hem te bewonderen: de kalmte van zijn blik, de vlugheid van zijn geest, de onvermoeidheid van zijn werkkracht of de groote trouw en deferentie waarmee hij den grijzen president omringt. Men hoort dan ook telkens, zelfs waar het kleinigheden geldt, uit den mond van den ouden man: „Eerst Leyds vragen." Bijgestaan door een kundigen en fijnbeschaafden secretaris van legatie, jhr van der Hoeven, en door een altijd bezigen secretaris, den heer Bolmans, vervult dr. Leyds met buitengewoon talent de vele en zware functies van zijn ambt. Laat me bij die namen nog dien van den heer Sandberg noemen, een vlugge jonge Hollander, sinds jaren in Afrika gevestigd, estafette of eere-ceremoniemeester al naar het noodig is,— en ik heb omtrent de geheele omgeving van den President aangegeven, alleen nog den eenvoudigen, maar zorgzamen knecht vergeten, zonder wiens hulp de President evenmin zijn overjas aantrekken als zijn pijp stoppen kan.

In de gewone tijden is de president niet altijd stil en ernstig. Hij „geselst" graag en heeft ook soms „le mot pour rire". Toen een oud-minister van oorlog hem zijn compliment had gemaakt en daarbij hoffelijk had gezegd: „Ik stel mij geheel en al ter beschikking van den President", toen zei hij lachend tot mij, terwijl de bezoeker heenging:

„Zoo'n oud-minister van oorlog? Dien moest ik dan maar naar Afrika stuur om te vecht". Het vroolijk rijden door Parijs beviel hem bijzonder, en toen in de Ecole des Beaux Arts allerlei menschen aan hem werden voorgesteld, riep hij mij toe: „Zoo is't genoeg: ik wil wat van die dorp zien!" Die dorp was Parijs.

China.— Te Tiëntsin moeten weer plakkaten zijn gevonden, waarin de bevolking tegen de vreemdelingen opgehitst wordt. De vreemdelingen die zich op straat vertoonen, worden uitgejouwd, en goedgezinde Chineezen hebben de vreemdelingen reeds gewaarschuwd, voorbereid te zijn op een nieuwe uitbarsting van onverdraagzaamheid en haat tegen de vreemdelingen, in den loop van den winter; zij geven ook den raad, geen kleine expedities meer 't binnenland in te zenden. Men zegt ook dat twee Chineezen getracht hebben, het vorstelijke tuighuis van Tiëntsin in de lucht te laten springen, maar zonder uitslag.

Dat alles komt echter uit troebele engelsche bron.

Volgens een telegram uit Sjanghai aan de Times krijgen de onderkoningen van de Jangste-provinciën meer invloed ten hove; Lioe-koen-ji moet nu zijn best doen, het Hof over te halen om naar Peking terug te keeren.

— De gezant van Duitschland te Peking heeft Mgr. Von Anzer, toen hij zich naar Si-Ngan-Foe wilde begeven, gewaarschuwd, dat deze reis zeer gevaarlijk is.

Het plan van den kerkvoogd is, met den chineeschen onderkoning, en zoo mogelijk, met den chineeschen keizer zelven te confereeren.

Doch nu de onderkoning van Si-Ngan-Foe zich persoonlijk verantwoordelijk heeft gesteld voor de veiligheid van den bisschop, heeft deze, zonder verder op de waarschuwing van den gezant te letten, op 30 November Fung-Tao verlaten en de reis naar Si-Ngan-Foe ondernomen.

Advertentien.